

تاریخ انتشار: دوشنبه 8 خرداد 1391

تهدید نظامی در پس پرده شکست مذاکرات قرار دارد

معامله هسته ای از منظر ایران

توافق بر مبنای ترکیبی از به رسمیت شناختن حق ایران به عنوان امضاء کننده پیمان منع اشاعه هسته ای و توجه به تاکید رهبر جمهوری اسلامی بر حرام بودن تولید سلاح هسته ای امکان پذیر است. اما برای یک امنیت واقعی، ایران و آمریکا باید به طور موازی مذاکراتی دو جانبه داشته باشند.

دیپلماسی ایرانی: ایران و غرب که هر کدام به دنبال کسب امتیاز از دیگری هستند، تصمیم گرفته اند که مذاکرات هسته ای خود را در تاریخ 17 ژوئن در مسکو دنبال کنند. مذاکراتی که در آستانه اعمال تحریم های جدید اتحادیه اروپا علیه ایران برگزار می شود اما همچنان در آن اختلاف نظر های زیادی وجود دارد. اختلافاتی که کاترین اشتون، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا نیز پس از نشست اخیر در بغداد به آن اشاره کرد. اشتون تصریح کرد دو طرف به دنبال پیشرفت هستند اما با وجود برخی زمینه های مشترک، اختلافات بازرسی وجود دارد.

اما آیا این بازی دیپلماتیک بین ایران و غرب به توافق می انجامد؟ ناظرانی که نگاه بدبینانه ای به این تحولات دارند بر این باورند که شناس توافق بسیار اندک است چرا که بی اعتمادی دو جانبه وجود دارد و متقاعد کردن دو طرف که بهترین راه برای توافق به نظر می رسد، بسیار دشوار است. اما از آنجایی که تهدید درگیری نظامی در پس پرده شکست مذاکرات نهفته است، هر دو طرف می کوشند روند دیپلماتیک را ادامه دهند.

دیوید ایگناتیوس، تحلیلگر روزنامه واشینگتن پست در تحلیل این شرایط پس از گفت و گو با حسین موسویان، مذاکره کننده سابق هسته ای ایران می نویسد: نظر بنیادین موسویان این است که احتمال یک توافق وجود دارد اما تنها در صورتی که حقوق ایران به عنوان امضاء کننده پیمان منع اشاعه هسته ای به رسمیت شناخته شود. به طور تجربی این به معنی دست برداشتن غرب از اصرار به تهران برای متوقف کردن برنامه های غنی سازی است که به موجب این پیمان مجوز آن را دارد. غرب باید به جای پافشاری بر این درخواست تمرکز خود را بر این نکته معطوف کند که ایران به دنبال ساخت سلاح هسته ای نیست.

موسویان با اشاره به نقل قولی از رهبر جمهوری اسلامی در سال 2004 این نکته را یادآور می شود که آیت الله خامنه ای تاکید دارد تهران نباید از حق غنی سازی چشم پوشی کند.

ایگناتیوس نیز با تایید نظر موسویان می نویسد اجازه انجام برخی فعالیت های غنی سازی به ایران برای یک توافق یکی از شرایط لازم است. همچنین موسویان نیز این نکته را خاطر نشان می کند که در صورت به رسمیت شناخته شدن حق غنی سازی برای ایران، جمهوری اسلامی نیز با خالی کردن ذخایر اورانیوم غنی شده با خلوص 20 درصد موافقت می کند. به بیان دیگر ایران به عنوان یک اقدام اعتمادساز موقتی می پذیرد که ذخایر اورانیوم غنی شده با خلوص متوسط را به خارج از کشور انتقال دهد.

یک دیگر از نکته هایی که موسویان به آن اشاره می کند عدم موافقت تهران با هر چیزی است که به اجبار به آن تحمیل شود. این نکته با منطق ثبت شده در واشینگتن که تاکید دارد تهران تحت فشار تحریم ها پای میز مذاکره آمده در تناقض قرار دارد.

هرچند تحریم ها تا حدودی اهرم هایی را در اختیار غرب قرار داده است اما می توان درک کرد که دیدگاه موسویان در این خصوص که ایران امتیاز بزرگی را تحت فشار ارائه نخواهد کرد، حقیقت دارد. مذاکرات موفق دیپلماتیک همواره روندی است که در آن هر طرف شاهد برخی موفقیت ها باشد و تنها یک طرف تحت فشار برای تسلیم شدن قرار نداشته باشد.

مشاهده تاریخ مذاکره ای اخیر ایران از دید ایرانیان یکی از نکته هایی است که می تواند در این زمینه کارآمد باشد. از منظر ایرانیان آیت الله خامنه ای در سال 2005 تابوی مذاکره با آمریکا را شکسته است و در سال 2009 نیز با انتقال ذخایر اورانیوم 20 درصد غنی شده به ایالات متحده موافقت کرده و در سال های 2010 و 2011 نیز بار دیگر این پیشنهاد را ارائه داده است. ایران طرح گام به گام روسیه که در جولای گذشته ارائه شد را نیز پذیرفت. در این طرح از ایران درخواست می شود که عملیات غنی سازی مضاعف را متوقف کرده و با بازرسی های گسترده تر آژانس بین المللی انرژی اتمی از تاسیسات هسته ای اش موافقت کند. اما در مقابل این اقدامات ایرانیان گمان می کنند که چیزی جز تحریم دریافت نکرده اند.

در واقع هر چه غرب بیشتر برای تحت فشار قرار دادن ایران تلاش کرده، ایرانیان نیز دقیقاً رفتاری را نشان داده اند که غرب را خشمگین کرده است. شاید این به دلیل تمایل به دستیابی به سلاح هسته ای باشد یا میل به ادامه تاکتیک های ایستادگی در مقابل فشار. اما در هر صورت تلاش های اخیر برای محدود کردن ایران به نتیجه نرسیده است.

موسویان بر این باور است که توافق بر مبنای ترکیبی از به رسمیت شناختن حق ایران به عنوان امضاء کننده پیمان منع اشاعه هسته ای و توجه به تأکید رهبر جمهوری اسلامی بر حرام بودن تولید سلاح هسته ای امکان پذیر است. اما برای یک امنیت واقعی، ایران و آمریکا باید به طور موازی مذاکراتی دو جانبه داشته باشند.

موسویان پیشنهاد می دهد که برای دستور کار چنین مذاکراتی می توان ایجاد ثبات در افغانستان تحت حکومتی غیر طالبانی و مبارزه با قاچاق مواد مخدر در منطقه را در نظر گرفت. وی به عنوان مدرکی دال بر تمایل تهران در این زمینه به دعوتی اشاره می کند که در فوریه 2011 از مارک گراسمن در سوئد انجام گرفته است. گراسمن دیپلمات ارشد آمریکایی است که وظیفه نظارت بر امور افغانستان را بر عهده دارد و تهران از وی خواسته بود برای گفت و گو به ایران سفر کند. یک منبع آمریکایی نیز در این زمینه فاش کرده است که واشینگتن در مقابل پیشنهاد داده بود این گفت و گو ها در افغانستان انجام شود اما ایران با آن مخالفت کرده بود.

تهیه کننده : تحریریه دیپلماسی ایرانی / 10

dynamic-0###

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.